

Budżety gospodarstw domowych w województwie świętokrzyskim w 2023 r.¹

10.10.2024 r.

 18,0%

Wzrost przeciętnego miesięcznego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w gospodarstwie domowym r/r

W gospodarstwach domowych w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano większy wzrost dochodu rozporządzalnego niż wydatków. Poprawiła się subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw.

Badanie budżetów gospodarstw domowych pełni ważną rolę w ocenie poziomu życia ludności. Jest nie tylko jedynym źródłem informacji o dochodach, wydatkach i spożyciu ilościowym żywności, dostarcza także danych o wyposażeniu gospodarstw domowych w dobra trwałego użytkowania. Prowadzone jest metodą reprezentacyjną (opartą na próbie losowej), która daje możliwość uogólnienia (z określoną precyzją) uzyskanych wyników na wszystkie gospodarstwa domowe. Przedstawione wyniki badania ustalono na podstawie oświadczeń osób biorących w nim udział.

Tablica 1. Informacje ogólne o gospodarstwach domowych

Wyszczególnienie		Świętokrzyskie	Polska
Liczba zbadanych gospodarstw domowych	2022	1128	28383
	2023	1116	28089
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym	2022	2,54	2,47
	2023	2,54	2,43
w tym:			
pracujących	2022	1,06	1,03
	2023	1,03	1,02
pobierających świadczenia społeczne	2022	0,90	0,81
	2023	0,92	0,80

Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym wyniosła 2,54, tj. więcej niż w kraju (2,43)

¹ Prezentowane w opracowaniu dane za lata 2022 i 2023 zostały uogólnione w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021, uwzględniając dodatkowo strukturę ludności według wieku oraz płci i nie są wprost porównywalne z danymi za lata wcześniejsze. W związku z uaktualnionym uogólnieniem wyniki za 2022 r. różnią się od wcześniej publikowanych.

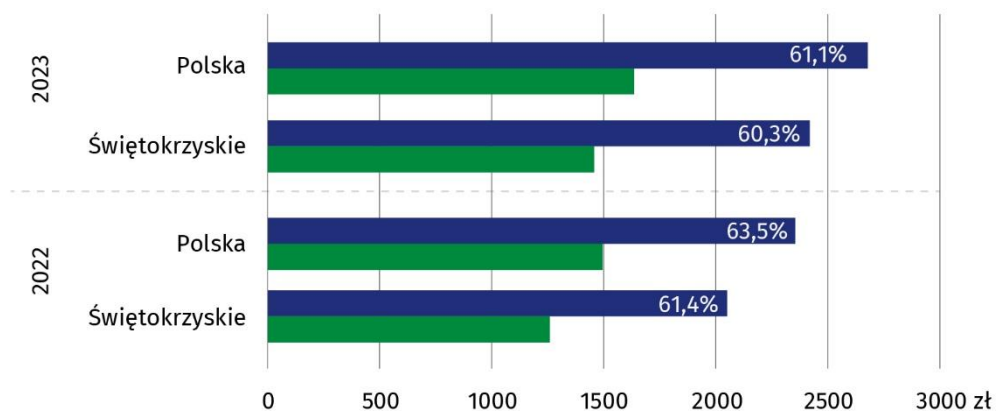
Tablica 1. Informacje ogólne o gospodarstwach domowych (dok.)

Wyszczególnienie		Świętokrzyskie	Polska
w tym:			
emerytury lub renty	2022	0,78	0,72
	2023	0,77	0,71
pozostających na utrzymaniu	2022	0,55	0,59
	2023	0,55	0,57

W 2023 r. w województwie świętokrzyskim badaniem budżetów objęto 1116 gospodarstw domowych, co stanowiło 4,0% gospodarstw objętych badaniem w kraju. Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym wyniosła 2,54 (w kraju 2,43).

W zbadanych gospodarstwach w województwie świętokrzyskim pracujący stanowili 40,7% ogółu osób, pobierający świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń społecznych – 36,1%, a pozostający na utrzymaniu – 21,6%. Pozostałe 1,6% to osoby posiadające inne źródła utrzymania.

Wykres 1. Budżety gospodarstw domowych

Przeciętne miesięczne na 1 osobę:

■ dochody rozporządzone ■ wydatki % Udział wydatków w dochodzie

Dochody

Podstawową kategorią ekonomiczną mającą decydujący wpływ na poziom warunków życia członków gospodarstwa domowego jest dochód rozporządzalny, który przeznaczany jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

W 2023 r. w gospodarstwach domowych w województwie świętokrzyskim przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę wyniósł 2418,76 zł (w kraju – 2678,30 zł). Jego wartość zwiększyła się w skali roku o 18,0% (o 368,55 zł) i była niższa o 9,7% (o 259,54 zł) od przeciętnego dochodu rozporządzalnego w kraju.

W porównaniu z 2022 r. wzrosły dochody ze wszystkich źródeł. Najbardziej z pracy najemnej – o 152,50 zł (o 13,7%) oraz ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych – o 128,29 zł (o 24,2%).

Dochód rozporządzalny na 1 osobę wzrósł o 18,0% w skali roku. Nadal był jednak wyraźnie niższy od przeciętnego dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w kraju (o 9,7%)

Tablica 2. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2023 r.

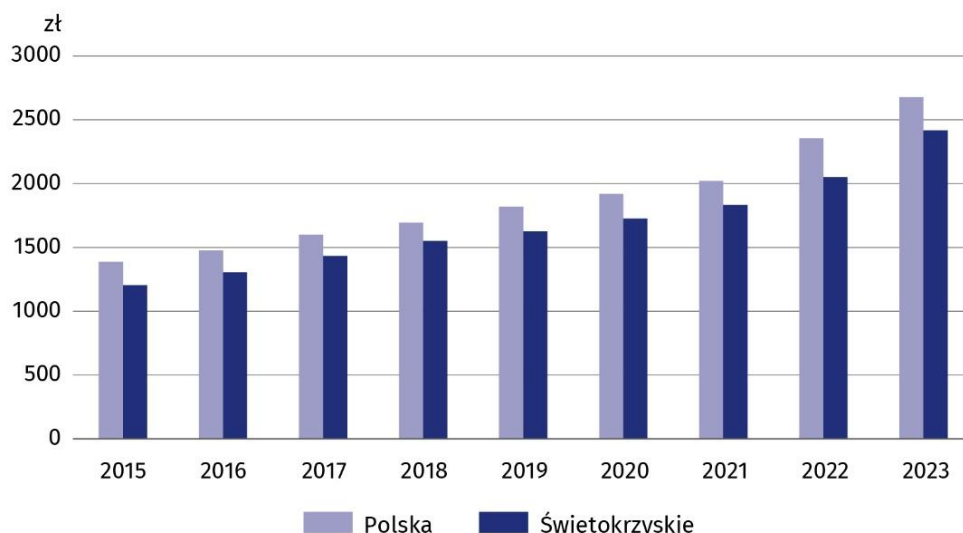
Wyszczególnienie	Świętokrzyskie			Polska	
	w zł	2022=100	Polska=100	w zł	2022=100
Dochód rozporządzalny	2418,76	118,0	90,3	2678,30	113,7
w tym dochód do dyspozycji	2380,72	118,3	90,8	2622,11	114,0
w tym:					
z pracy najemnej	1266,89	113,7	85,0	1491,28	112,9
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie	96,73 ^a	.	124,7	77,57 ^a	95,8
z pracy na własny rachunek	198,57 ^a	114,6	73,3	270,76	122,8
ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych	657,94	124,2	100,7	653,53	117,7
z pozostałych świadczeń społecznych	168,76	114,1	122,3	138,04	101,3
pozostałe dochody	25,26 ^a	108,7	63,8	39,60 ^a	117,7
w tym dary	20,08 ^a	108,5	58,4	34,37 ^a	118,6

a Błąd względny szacunków przekracza 10%.

Kropka (.) brak informacji wiarygodnych (mniej niż 20 przypadków z próby lub względny błąd standardowy większy niż 50%).

Wartość dochodu rozporządzalnego na 1 osobę w województwie świętokrzyskim osiągnęła w 2023 r. 90,3% średniej krajowej. Niższą relację odnotowano jedynie w województwach pomorskim i podkarpackim (odpowiednio 85,6% i 85,2% średniej krajowej).

Wykres 2. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych

Struktura dochodu rozporządzalnego w świętokrzyskich gospodarstwach domowych z poszczególnych źródeł w ciągu ostatniego roku nie uległa zasadniczej zmianie. Największy udział miały dochody z pracy najemnej – 52,4% (w kraju 55,7%) oraz ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych – 27,2% (w kraju 24,4%). Udział dochodów z pozostałych świadczeń społecznych był o 1,8 p.proc. wyższy niż średnio w kraju i osiągnął 7,0%, natomiast z pracy na własny rachunek był o 1,9 p.proc. niższy niż przeciętnie w kraju i wyniósł 8,2%.

W porównaniu z dochodami gospodarstw domowych uzyskanymi w 2022 r. zwiększył się udział dochodów ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych (o 1,4 p.proc.). Zmniejszył się natomiast udział dochodów z: pracy najemnej (o 2,0 p.proc.), pracy na własny rachunek i pozostałych świadczeń społecznych (po 0,2 p.proc.) oraz pozostałych dochodów (o 0,1 p.proc.).

Dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki (m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; niektóre podatki, składki na ubezpieczenia społeczne płacone samodzielnie przez podatnika, odszkodowania za wyrządzone szkody) jest dochodem do dyspozycji. Gospodarstwa domowe przeznaczają ten dochód na zakup towarów i usług konsumpcyjnych oraz przyrost oszczędności. W województwie świętokrzyskim dochód do dyspozycji przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2023 r. wyniósł 2380,72 zł i wzrósł w stosunku do 2022 r. o 367,67 zł (o 18,3%), ale był niższy niż w kraju o 241,39 zł (o 9,2%). Z kolei przyrost oszczędności na osobę w 2023 r. był o 22,5% wyższy od osiągniętego rok wcześniej i wyniósł 923,30 zł.

Wydatki

W 2023 r. przeciętne gospodarstwo domowe w województwie świętokrzyskim wydawało miesięcznie w przeliczeniu na 1 osobę 1457,42 zł. Wydatki w województwie były niższe od przeciętnych wydatków w kraju o 178,87 zł (o 10,9%). W porównaniu z rokiem poprzednim przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w świętokrzyskim gospodarstwie były wyższe o 15,7%. Największy wzrost odnotowano w grupach wydatków na: rekreację i kulturę (o 66,7%), wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego (o 50,8%) oraz restauracje i hotele (o 44,5%). W ujęciu rocznym zmniejszyły się jedynie wydatki na odzież i obuwie (o 12,8%).

Dochód do dyspozycji przypadający na 1 osobę w gospodarstwach domowych wzrósł o 18,3% w skali roku

Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w świętokrzyskim gospodarstwie wzrosły w skali roku o 15,7%, natomiast w kraju o 9,4%

Tablica 3. Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2023 r.

Wyszczególnienie	Świętokrzyskie			Polska	
	w zł	2022=100	Polska =100	w zł	2022=100
Wydatki ogółem ^a	1457,42	115,7	89,1	1636,29	109,4
w tym towary i usługi konsumpcyjne ^{ab}	1419,37	116,1	89,8	1580,09	109,8
w tym					
żywność i napoje bezalkoholowe	425,69	113,9	95,7	444,81	111,0
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	33,73	112,4	78,9	42,75	106,4
odzież i obuwie	50,89	87,2	81,5	62,48	104,0
użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii	276,26	115,5	84,9	325,33	111,6
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego	101,05 ^c	150,8	128,6	78,57	101,8
zdrowie	87,02	122,9	102,0	85,28	104,2
transport	151,08 ^c	100,8	102,4	147,55	101,5
łączość ^d	57,60	102,4	84,9	67,83	102,6
rekreacja i kultura	90,68 ^c	166,7	89,9	100,82	116,7
edukacja	7,81 ^c	120,5	54,9	14,22	106,3
restauracje i hotele	55,60 ^c	144,5	66,5	83,57	122,8
pozostałe towary i usługi ^a	80,86	105,3	78,9	102,50	118,4

a, b łącznie z: a - wydatkami na ubezpieczenia na życie, b - kieszonkowym nieuwzględnionym w podziale według rodzajów wydatków. c Błąd względny szacunków przekracza 10%. d łącznie z wydatkami na usługi internetowe.

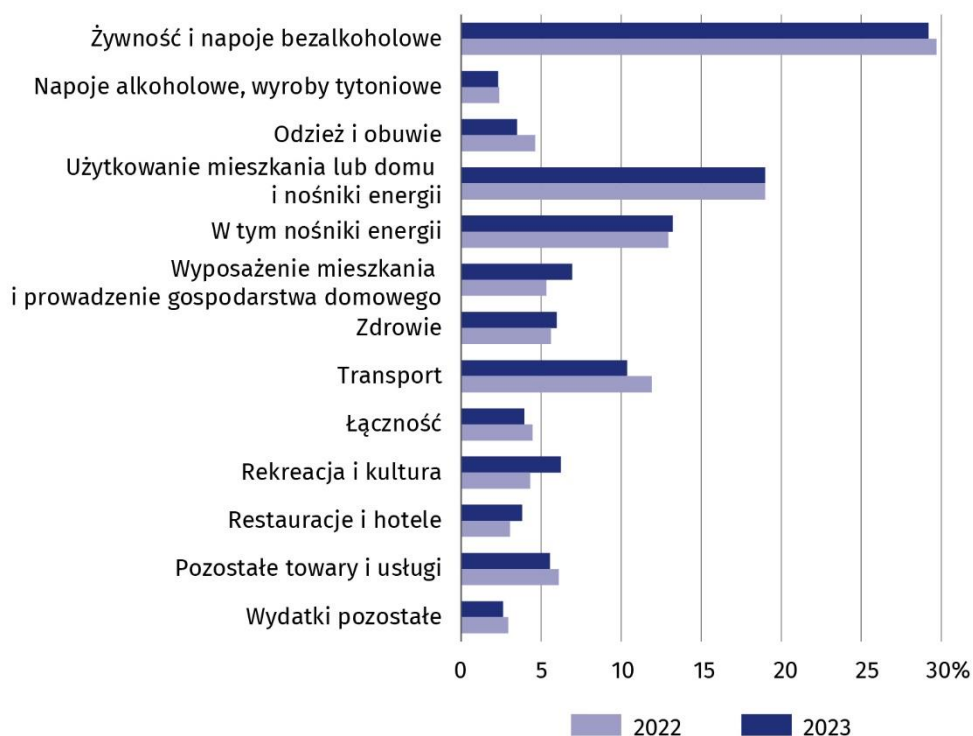
W 2023 r. w strukturze wydatków dominowały te związane z zakupem towarów i usług konsumpcyjnych (97,4%, o 0,4 p.proc. więcej niż rok wcześniej), w tym najistotniejszą grupę stanowiły wydatki na żywność i napoje bezalkoholowe, na które gospodarstwa domowe przeznaczały przeciętnie 29,2% ogółu wydatków (o 0,5 p.proc. mniej niż w 2022 r.). Znaczącą grupą wydatków stanowiły także opłaty ponoszone z tytułu użytkowania mieszkania lub domu i nośniki energii – 19,0% ogółu wydatków (tyle samo co rok wcześniej).

Struktura wydatków świętokrzyskich gospodarstw domowych nie odbiegała znacząco od obserwowanej w kraju. Największe różnice odnotowano w wydatkach na wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego (udział w województwie był o 2,1 p.proc. wyższy niż przeciętnie w kraju) oraz żywność i napoje bezalkoholowe (o 2,0 p.proc. wyższy).

W strukturze wydatków dominowały wydatki na zakup towarów i usług konsumpcyjnych, w tym przede wszystkim na żywność i napoje bezalkoholowe

Niższy był natomiast udział wydatków na restauracje i hotele (o 1,3 p.proc.) oraz użytkowanie mieszkania lub domu i nośniki energii (o 0,9 p.proc.).

Wykres 3. Udział wybranych kategorii przeciętnych miesięcznych wydatków na 1 osobę w świętokrzyskich gospodarstwach domowych w wydatkach ogółem

Spożycie ilościowe żywności

Wyniki badania budżetów gospodarstw domowych są istotnym źródłem informacji o ilości żywności zakupionej lub pozyskanej w inny sposób przez gospodarstwo domowe (z własnego gospodarstwa rolnego, działki pracowniczej, otrzymanej w darze, itp.).

W odniesieniu do 2022 r. zmniejszyło się spożycie warzyw (o 10,5%, w tym ziemniaków o 15,8%), pieczywa i produktów zbożowych (o 4,9%, w tym pieczywa o 2,1%) oraz mięsa (o 1,4%, w tym wędlin i innych przetworów mięsnych o 5,7%). Wyraźnie wzrosło natomiast spożycie na osobę: masła (o 24,0%), wody mineralnej i źródlanej (o 17,3%) oraz cukru (o 12,5%).

W województwie świętokrzyskim odnotowano większe niż w kraju przeciętne spożycie na osobę, m.in.: cukru (o 54,3%), mięsa (o 18,1%), w tym mięsa surowego – o 21,5% (w tym drobiu o 24,7%) oraz jaj (o 17,5%). Mniejsze było natomiast spożycie takich produktów jak: sery i twarogi (o 16,8%), jogurty (o 16,4%) oraz soki owocowe i warzywne (o 14,1%).

W województwie świętokrzyskim odnotowano największe w kraju spożycie mięsa oraz jaj na osobę w gospodarstwie domowym

Tablica 4. Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2023 r.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Świętokrzyskie			Polska	
		spożycie	2022=100	Polska=100	spożycie	2022=100
Pieczywo i produkty zbożowe ^a	kg	5,49	95,1	110,0	4,99	96,0
w tym pieczywo ^b	kg	2,78	97,9	106,5	2,61	97,8
Mięso ^c	kg	5,73	98,6	118,1	4,85	97,2
w tym mięso surowe	kg	3,39	102,7	121,5	2,79	100,4
w tym drób	kg	1,87	107,5	124,7	1,50	107,1
w tym wędliny i inne przetwory mięsne ^d	kg	1,98	94,3	108,2	1,83	92,4
Ryby i owoce morza ^e	kg	0,22	110,0	91,7	0,24	96,0
Mleko ^f	l	2,77	103,7	100,4	2,76	98,9
Jogurty	kg	0,51	100,0	83,6	0,61	103,4
Sery i twarogi ^g	kg	0,84	107,7	83,2	1,01	105,2
Jaja	szt.	12,46	105,1	117,5	10,60	99,1
Oleje i tłuszcze	kg	1,09	99,1	107,9	1,01	98,1
w tym masło	kg	0,31	124,0	96,9	0,32	110,3
Owoce	kg	3,40	104,9	91,6	3,71	102,2
Warzywa	kg	7,18	89,5	103,5	6,94	94,7
w tym ziemniaki	kg	2,62	84,2	109,6	2,39	96,0
Cukier	kg	1,08	112,5	154,3	0,70	87,5
Kawa, herbata i kakao	kg	0,28	103,7	112,0	0,25	100,0
Wody mineralne i źródlane	l	5,83	117,3	98,0	5,95	101,9
Soki owocowe i warzywne	l	0,85	109,0	85,9	0,99	92,5

a Bez mąki ziemniaczanej. b Bez pieczywa chrupkiego, tostowego i pieczywa cukierniczego. c Łącznie z boczkiem surowym. d. Łącznie z wyrobami garmażeryjnymi, bez przetworów podrobowych. e Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmażeryjnych i panierowanych, bez konserw rybnych. f Bez zagęszczanego i w proszku. g Bez słodkich serków.

Wyposażenie w przedmioty trwałego użytku

Poziom wyposażenia w dobra trwałego użytkowania przyjmuje się za miarę zaspokojenia potrzeb materialnych.

W 2023 r. podobnie jak w roku poprzednim powszechnie występującymi dobrami trwałego użytkowania w gospodarstwach domowych były urządzenia takie jak: odbiornik telewizyjny, telefon komórkowy oraz pralka automatyczna. Urządzenie z dostępem do Internetu posiadało blisko 92% gospodarstw domowych, niemal 73% gospodarstw miało kuchenkę mikrofalową, a prawie 79% samochodów osobowy.

Na przestrzeni roku najbardziej wzrósł odsetek gospodarstw posiadających smartfon (o 11,4 p.proc.) oraz zmywarkę do naczyń (o 5,8 p.proc.). W największym stopniu zmniejszył się natomiast udział gospodarstw dysponujących telewizją kablową lub satelitarną (o 13,5 p.proc.) oraz drukarką, urządzeniem wielofunkcyjnym (o 10,6 p.proc.).

W porównaniu do kraju, w województwie świętokrzyskim odnotowano większy odsetek gospodarstw domowych wyposażonych m.in. w: rower (bez dziecięcego) – o 6,2 p.proc., samochód osobowy (w tym wynajmowany) – o 5,9 p.proc. oraz urządzenia z dostępem do Internetu – o 4,1 p.proc. Mniejszy niż średnio w kraju był udział gospodarstw posiadających: telewizję kablową lub satelitarną (o 13,3 p.proc.), zmywarkę (o 11,6 p.proc.) oraz drukarkę, urządzenie wielofunkcyjne (o 6,4 p.proc.).

Wyniki badania gospodarstw domowych wskazują na coraz wyższy standard życia w województwie świętokrzyskim w zakresie wyposażenia w dobra trwałego użytkowania

Tablica 5. Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania^a

Wyszczególnienie	Świętokrzyskie		Polska	
	2022	2023	2022	2023
	w % ogółu gospodarstw domowych			
Telefon komórkowy ^b	98,3	99,4	98,2	98,8
w tym smartfon ^b	80,7	92,1	83,7	88,2
Odbiornik telewizyjny	96,7	97,7	94,4	95,1
Pralka automatyczna	94,1	97,9	93,5	96,6
Dostęp do Internetu (na komputerze, telefonie itp.)	85,9	91,6	88,1	87,5
Kuchenka mikrofalowa	74,6	72,8	67,9	69,9
Samochód osobowy (w tym wynajmowany)	73,4	78,9	72,7	73,0
Komputer osobisty, laptop, tablet	73,1	78,8	76,9	78,6
Rower (bez dziecięcego)	71,9	68,9	63,3	62,7
Telewizja kablowa lub satelitarna	64,6	51,1	59,5	64,4
Sprzęt do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku ^c	63,6	68,8	57,0	64,9
Drukarka, urządzenie wielofunkcyjne (drukarka, skaner, ksero)	45,2	34,6	38,0	41,0
Zmywarka do naczyń	39,4	45,2	51,0	56,8

a Opracowano według stanu na końcu poszczególnych kwartałów. b W 2022 r. bez smartfonów służbowych.

c Obejmuje: radio, radiomagnetofon, radio z odtwarzaczem płyt kompaktowych lub radiomagnetofon z odtwarzaczem płyt kompaktowych, wieżę, gramofon.

Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych

Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych w województwie świętokrzyskim w porównaniu z 2022 r. poprawiła się.

W 2023 r. 49,5% gospodarstw domowych postrzegało swoją sytuację materialną jako dobrą albo raczej dobrą (w Polsce 54,0%), a 4,4% jako raczej złą albo złą (w kraju 4,9%). Jako przeciętną swoją sytuację oceniło 46,1% gospodarstw (w kraju 41,1%).

W województwie świętokrzyskim w skali roku nastąpił wzrost odsetka gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację jako dobrą albo raczej dobrą – o 4,1 p.proc. (w Polsce o 3,4 p.proc.) oraz postrzegających ją jako raczej złą albo złą – o 0,3 p.proc. (w kraju o 1,0 p.proc.). Zmniejszył się natomiast udział gospodarstw określających swoją sytuację jako przeciętną – o 4,5 p.proc. (dla Polski spadek wyniósł 2,4 p.proc.).

W skali roku odnotowano wzrost odsetka gospodarstw domowych oceniających swoją sytuację jako dobrą albo raczej dobrą

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Kielcach

p.o. Dyrektor Ewa Tomczyk
Tel: 41 249 96 02

Rozpowszechnianie:
Informatorium Statystyczne

Tel: 41 249 96 23

www.kielce.stat.gov.pl

[@Kielce_STAT](https://twitter.com/Kielce_STAT)

[@UrządStatystycznywKielcach](https://www.facebook.com/UrządStatystycznywKielcach)

Powiązane opracowania

Budżety gospodarstw domowych w 2023 roku

Sytuacja gospodarstw domowych w 2023 r. w świetle badania budżetów gospodarstw domowych

Temat dostępny w bazach danych

Bank Danych Lokalnych

System Monitorowania Rozwoju STRATEG

Dziedziczne Bazy Wiedzy

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

Budżet gospodarstwa domowego

Dochód do dyspozycji

Dochód rozporządzalny gospodarstwa domowego

Gospodarstwo domowe

Spożycie artykułów żywnościowych w gospodarstwie domowym

Subiektywna ocena sytuacji materialnej gospodarstw domowych

Wydatki gospodarstwa domowego

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne

Wypożyczenie gospodarstw domowych